

ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

THE USE OF ONLINE RESOURCES AS A MANDATORY ASPECT OF LEARNING GERMAN

Ворона Т.О.,

orcid.org/0000-0001-7177-8563

*викладач кафедри романо-германської філології та німецького перекладу
Чорноморського національного університету імені Петра Могили*

Використання мобільного Інтернету в багатьох країнах вже перевершило використання настільного. Така тенденція спостерігається серед молодих людей, адже вони частіше вивчають іноземні мови, ніж старше покоління. Мобільні пристрої дозволяють учням під час вивчення мови більш ефективно використовувати свій час, наприклад, під час поїздок або очікування у лікарів. Крім того, сьогодні майже ніхто не уявляє свого життя без мобільного телефону, особливо молодь. Саме тому у статті розглянуті способи застосування смартфонів для ефективного вивчення німецької мови.

Існує безліч мобільних додатків для вивчення німецької мови, які можна використовувати з усіма видами портативних пристроїв, таких як смартфони, iPod або iPad. Багато з цих додатків є безкоштовними, хоча деякі з них також платні про-версії (наприклад, іноді можуть знадобитися про-версії для завантаження даних, якщо Ви хочете працювати в автономному режимі).

Мобільні додатки особливо підходять для вивчення лексики. Оскільки більшість мовних додатків інтегровані з технологією розпізнавання мовлення, вбудованих у мобільні пристрої, вони ідеально підходять для навчання вимови. Існують також програми для дітей, де діти можуть вивчати другу мову, просто граючи в ігри. Багато програм також працюють в автономному режимі у місцях без підключення до Інтернету. У статті представлений короткий огляд кращих мобільних додатків для вивчення німецької мови, оскільки розвиток новітніх технологій зумовлює використання смартфонів для вивчення іноземних мов. Розглянуті найпоширеніші додатки для вивчення німецької мови, а також зазначені їхні функції.

Крім того, стаття містить результати дослідження, проведеного 2021 р. на базі Чорноморського національного університету ім. П. Могили викладачами А.Ю. Корягіною та Т.О. Вороною. Тема дослідження: «Частотність застосування електронних ресурсів на заняттях з іноземної мови. Погляд викладача. Погляд студента». В опитуванні взяли участь 15 викладачів університету та 103 студенти. Також подані рисунки, які чітко та наочно демонструють результати проведеного дослідження.

Ключові слова: німецька мова, електронні ресурси, додатки, вивчення іноземної мови, новітні технології.

The use of mobile Internet in many countries has already surpassed the use of desktop Internet. This trend is observed among young people because they learn foreign languages more often than the older generation. Mobile devices allow students to use their time more efficiently: learning a language, for example, while traveling or waiting for doctors. In addition, today almost no one can imagine his life without a mobile phone, especially young people. That is why the article discusses ways to use smartphones for effective learning of German.

There are many mobile applications for learning German that can be used with all types of portable devices, such as smartphones, iPods or iPads. Many of these applications are free, although some are also paid – pro versions (for example, you may sometimes need pro versions to download data if you want to work offline). The use of mobile Internet in many countries has already surpassed the use of desktop Internet. This trend is observed among young people because they learn foreign languages more often than the older generation.

Mobile applications are especially suitable for learning vocabulary. Because most speech applications are integrated with speech recognition technology built into mobile devices, they are ideal for pronunciation learning. There are also programs for children where children can learn a second language just by playing games. Many programs also work offline in places without an Internet connection. The article provides a brief overview of today's best mobile applications for learning German, as the development of new technologies leads to the usage of smartphones for learning foreign languages.

In addition, the article contains the results of a study conducted in 2021 on the basis of the Black Sea National University named after P. Mohyla by teachers A.Yu. Koryagina and T.O. Vorona. Research topic: "Frequency of using electronic resources in foreign language classes. The teacher's view. The student's view". The study was attended by 15 university professors and 103 students. There are also drawings that clearly and clearly show the results of the study.

Key words: German language, electronic resources, applications, foreign language learning, latest technologies.

Постановка проблеми полягає в обґрунтуванні важливості застосування онлайн-ресурсів на заняттях із німецької мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Із появою комп'ютерів і їх поширенням у ХХ ст.

почала розглядатися ідея впровадження новітніх технологій в освіту. У 1982 р. Grid Systems замовив NASA створити перший у світі ноутбук Grid Compass. У 90-ті рр. закордонні вчені провели фундаментальні дослідження в галузі

мобільного навчання: Т. Андерсон, М. Чарльз, М. Евері, Д. Аттевель, М. Рагуза та Д. Тракслер. У Росії та Україні поява та формування мобільних систем навчання лише розпочалися. Такі вчені, як А.А. Андрєєв, Е.Д. Патаракіна, І.В. Савіних, В.В. Жуков, А.А. Федосєєв, А.В. Тимофєєв і С.В. Кувшинов вивчають деякі можливості мобільного навчання та розглядають мобільне навчання як нову реальність в освіті.

Постановка завдання. Мета статті – запропонувати варіанти використання електронних ресурсів для ефективного вивчення німецької мови та проаналізувати частоту їх застосування серед студентів і викладачів.

Виклад основного матеріалу. Люди використовують і продовжуватимуть використовувати комп'ютери та портативні комп'ютери, але зі швидким розвитком мобільних пристроїв спосіб їх використання змінюється. Як особистий пристрій, смартфони дуже підходять для особистого неформального навчання. Користувач визначає, які програми використовувати і як їх застосувати. У свою чергу, викладачі іноземних мов повинні лише заохочувати та сприяти автономії студентів і надавати можливості поєднувати навчання в аудиторії із самостійною роботою студентів, але треба пам'ятати, що смартфони – це все таки дорогий пристрій, і не кожен може його собі дозволити. Цей факт вчителі не можуть ігнорувати [1, с. 2].

Такою була ситуація у світі у 2011 р., але сьогодні ситуація кардинально змінилася. Тепер смартфони стали настільки доступними та простими у використанні, що навіть діти молодшого шкільного віку користуються перевагами цих пристроїв. Для кожного студента телефон – це власний простір, символ свободи та доступу до необхідної інформації 24 години на добу. Хоча найчастіше викладачі розглядають смартфон як відволікаючий фактор під час заняття, проте це частина життя сучасної людини, більшість почувається з ним впевнено. Саме тому основне завдання викладачів – залучити студентів до застосування телефонів в освітніх цілях.

У 2021 р. існує безліч додатків, які спрямовані на вивчення іноземних мов. Більшість із них безкоштовні, але існують, звичайно, і платні версії. Зараз зростає тенденція створення онлайн-додатку до багатьох сайтів. Таким чином користувачі мають змогу отримати швидший і простіший доступ до необхідної інформації чи сервісу. Розглянемо найпоширеніші мобільні додатки для вивчення німецької мови.

Goethe-Verlag пропонує курси для початківців (рівні А1–А2), які також доступні у вигляді мобільного додатку для iPhone та андроїдів під назвою 50 Sprachen. На веб-сайті досить перейти за посиланням на iTunes store або Google Play, щоб завантажити програму. Доступна безкоштовна версія, але вона містить лише перші 30 уроків для новачків. Повний курс німецької мови, що складається зі 100 уроків, коштує 3,49 євро (Deutsch Komplett-Sprachpaket). За допомогою цього додатку можна вивчити основну німецьку лексику і структуру речення, щоб мати змогу розуміти співрозмовника та висловлюватися у більшості звичайних повсякденних ситуацій.

Phase6 Hallo Deutsch Erwachsene – ще один додаток для вивчення німецької мови для смартфонів і невеликих портативних пристроїв, які були розроблені для іммігрантів, що почали нове життя в Німеччині. Тим не менш, його може будь-хто безкоштовно завантажити для вивчення німецької мови. На додаток до німецької мови він доступний на дев'яти інших мовах, включаючи арабську і фарсі. Основна увага приділяється побудові словника, необхідного в повсякденних ситуаціях, вимові та сприйняттю мови. Цей курс підходить для початківців. Існує також дитяча версія цього додатку під назвою «Фаза 6 Hallo Deutsch Kinder» (Komplett-Sprachpaket). За допомогою цього додатку можна вивчити основну німецьку лексику і структуру речення, щоб висловлюватися у більшості звичайних повсякденних ситуацій.

DeutschAkademie. Це додаток дозволяє користувачам практикувати за рівнем А1–С2. Він відстежує статистику навчання і включає 22 000 граматичних і фонетичних вправ та понад 800 годин інтерактивних онлайн-курсів. На форумі німецькі викладачі можуть відповідати на питання, і весь курс ґрунтується на Європейських базових документах для мов, однак цей додаток призначений для практики та не є основним інструментом навчання.

Розглянемо електронний ресурс Deutsche Welle. На сайті розміщена актуальна інформація для людей, котрі вивчають німецьку мову. Крім того, навчальний матеріал розподілений за рівнями складності: від найлегшого А1 до найскладніших С1. Пропонуємо детально розглянути завдання для різних рівнів.

Для початківців на сайті розміщена теленовела. Такі відео не тільки допомагають розширити словниковий запас студента, а і сприяють застосуванню нових лексем. Після перегляду кожної серії пропонується виконати додаткові онлайн-вправи,

відразу після виконання завдань кожен може оцінити свої результати. Завдяки мультимедійним матеріалам студенти практикують аудіювання та засвоюють вимову носіїв німецької мови. Для тих, хто володіє середнім рівнем мови, на сайті розміщені тексти різної тематики. Таким чином, студенти можуть самостійно прочитати текст, перекласти його та виконати завдання. Більшість текстів також доступні в аудіоформаті. Рубрика *Langsam gesprochene Nachrichten* буде цікавою для опанування рівнями B2 та C1. За допомогою вищезазначеної рубрики студенти мають змогу отримувати актуальну інформацію про події у Німеччині та світі, а також удосконалювати свої знання німецької мови. Великою перевагою є різноманіття тематик текстів і формат текст і аудіо.

Рубрика *Deutschlandlabor* буде цікава студентам, які опановують або вдосконалюють рівень A2. Двоє ведучих подають інформацію щодо німецького менталітету, особливостей життя у Німеччині. Інформація представлена у відеоформаті. Кожна серія присвячена певній темі.

Після перегляду короткого відеоролику студентам пропонують виконати 9 завдань. Завдання побудовані таким чином, щоб була змога отримати максимальну користь. Студенти практикують сприйняття німецької мови на слух і вживання нових лексем. Крім того, під час виконання вправ студенти мають змогу їх прослухати, це допоможе попрацювати над вдосконаленням вимови. Вправи зорієнтовані на поповнення лексичного запасу, тому пропонується впорядкувати картинки та поняття, лексеми та їх тлумачення та доповнити пропущені слова.

Онлайн-завдання ідеально підходять для самостійної роботи студентів. У кінці кожного з 9 завдань є змога перевірити правильність виконання та звернути увагу на помилки. Після виконання всіх вправ програма автоматично підраховує правильні відповіді та надає їх у відсотковому співвідношенні.

Додаток *Deutschlandlabor* є невід'ємним ресурсом під час онлайн-навчання, оскільки викладачу не потрібно перевіряти роботи кожного студента, достатньо переглянути скріншоти їхніх результатів. Вищезазначеними матеріалами можна як користуватися безпосередньо на заняттях, так і задавати їх для самостійного опрацювання. Інформація, розміщена на сайті, стосується різних сфер життя. Її можна використовувати під час проведення занять з основної мови, другої іноземної та практичного курсу письмового й усного перекладу (можна практикувати синхронний і послідовний переклад).

Вищезазначений опис мобільних додатків демонструє широку варіативність застосувань онлайн-ресурсів на заняттях, але для того, щоб побачити практичний бік застосування додатків і сайтів, викладачами кафедри РГФ та НП Чорноморського національного університету імені П. Могили А.Ю. Корягіною та Т.О. Вороною було проведено опитування у квітні 2021 р. У ньому взяли участь 15 викладачів і 103 студенти. До форми 1 (Особливості мобільного навчання у вивченні іноземних мов. Погляд викладача) були внесені такі питання:

1. Оберіть три найважливіші, на Вашу думку, компетенції викладача

2. Чи вважаєте Ви доцільним використання матеріалів інтернет-сайтів і додатків на заняттях з іноземної мови?

3. Як часто Ви використовуєте матеріали інтернет-сайтів і додатки на заняттях з іноземної мови?

4. Чи вважаєте Ви доцільним використання матеріалів інтернет-сайтів і додатків як інструменту самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови?

5. Як часто Ви використовуєте матеріали інтернет-сайтів і додатки як інструмент самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови?

6. Чи мають студенти достатньо мотивації для самостійного вивчення іноземних мов на навчальних платформах типу Moodle або за допомогою мобільних додатків?

7. Хто має мотивувати студентів навчатися за допомогою спеціальних платформ, додатків, інтернет-сайтів?

8. Якому виду матеріалів Ви надаєте перевагу на занятті?

9. Якими з нижченаведених сайтів Ви користуєтеся для підготовки та проведення занять?

Серед найважливіших компетенцій викладача було виокремлено вміння організувати освітній процес. Лише половина опитуваних відносить використання інформаційних технологій до головних компетенцій викладача.

Серед опитаних викладачів 93% вважають доцільним застосовувати електронні ресурси у процесі навчання, але, як показано на рис. 1, тільки 73,3% користуються ними.

Хоча переважна більшість опитаних часто застосовує онлайн-матеріали на заняттях, проте рис. 2 не підтверджує цю відповідь.

До форми 2 (Особливості мобільного навчання у вивченні іноземних мов. Погляд студента.) були внесені питання:

3. Як часто Ви використовуєте матеріали інтернет-сайтів та додатки на заняттях з іноземної мови?

15 ответов

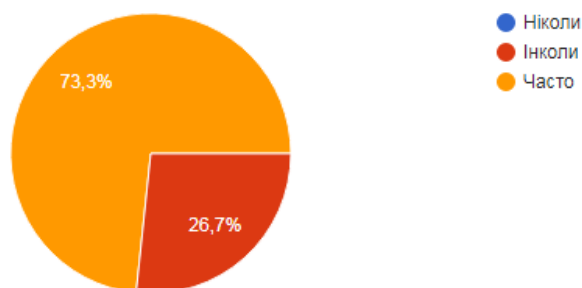

Рис. 1

8. Якому виду матеріалів Ви надаєте перевагу на занятті?

15 ответов

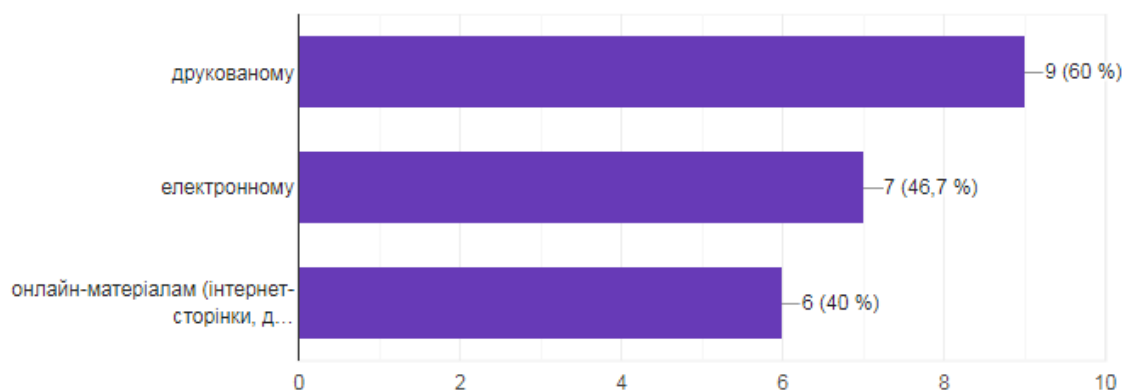

Рис. 2

1. Чи вважаєте Ви доцільним використання матеріалів інтернет-сайтів і додатків на заняттях з іноземної мови?

2. Як часто Ваші викладачі використовують матеріали інтернет-сайтів і додатків на заняттях з іноземної мови?

3. Як часто Ви використовуєте матеріали інтернет-сайтів і додатки для самостійного вивчення іноземної мови?

4. Чи вважаєте Ви доцільним використання матеріалів інтернет-сайтів і додатків як інструменту самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови (як домашнього завдання)?

5. Як часто Ваші викладачі використовують матеріали інтернет-сайтів і додатки як інструмент самостійної роботи (як домашнє завдання) у процесі вивчення іноземної мови?

6. Чи маєте Ви достатньо мотивації для самостійного вивчення іноземних мов на навчальних платформах або за допомогою додатків?

7. Хто має мотивувати студентів навчатися за допомогою спеціальних платформ, додатків, інтернет-сайтів?

8. Якому виду матеріалів Ви надаєте перевагу для вивчення іноземної мови?

9. Якими з нижченаведених сайтів користуються Ваші викладачі на заняттях?

10. Якими з нижченаведених сайтів користуєтеся Ви для вивчення іноземної мови?

Результати опитування показали, що 95% студентів вважають доцільним електронних ресурсів на заняттях з іноземної мови. 60% опитаних стверджують, що викладачі інколи звертаються до онлайн-матеріалів.

Рис. 3 демонструє, що понад 94% студентів із задоволенням виконували би домашнє завдання у вигляді онлайн-вправ, проте лише 31% опитаних стверджує, що доволі часто отримують завдання на електронних ресурсах, що зазначено на рис. 4. Після детального розгляду рис. 3

4. Чи вважаєте Ви доцільним використання матеріалів інтернет-сайтів та додатків в якості інструменту самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови (в якості домашнього завдання)?

103 ответа

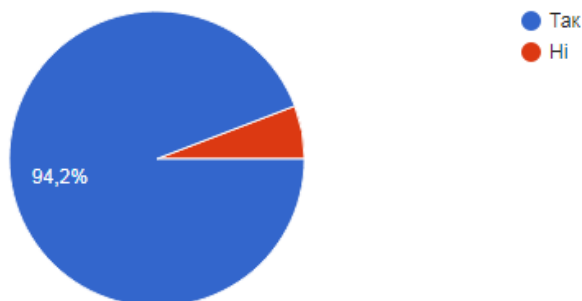

Рис. 3

5. Як часто Ваші викладачі використовують матеріали інтернет-сайтів та додатки в якості інструменту самостійної роботи (як домашнє завдання) у процесі вивчення іноземної мови?

103 ответа

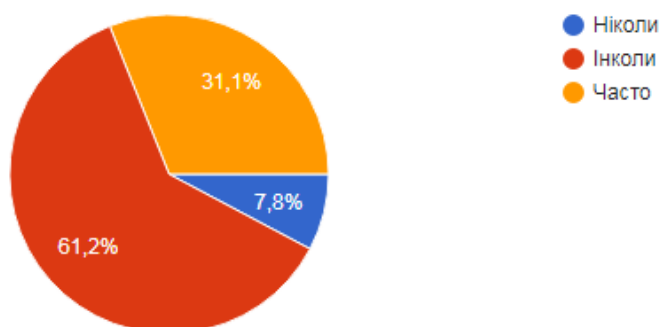

Рис. 4

та 4 постає питання: чому у 20-х рр. XXI ст. викладачі ще й досі надають перевагу домашнім завданням із друкованих підручників, а не онлайн-вправам? Адже перевірка домашнього завдання часто забирає значну частину аудиторного заняття, а онлайн-завдання значно пришвидшують цей процес (достатньо, щоб кожен студент показав скріншот виконаної вправи із зазначеними результатами).

Висновки. Відома доповідь «Horizon» про використання цифрових засобів масової інформації у школах та університетах стосується передбачення не більш ніж на 5 років. Трансформація процесу вивчення іноземної мови може і буде мати місце лише тоді, коли звички викладання та навчання всебічно змінюватимуться, моделі поведінки будуть змінені чи, навпаки, зникнуть,

і розроблятимуться нові процедури. Усі учасники повинні брати активну участь у змінах. Лише в такому випадку процес вивчення іноземних мов у майбутньому зазнає змін.

Отже, серед великої кількості додатків для вивчення німецької мови кожен може обрати для свого рівня та користуватися безкоштовною версією. Перевагою такого навчання є те, що можна займатися будь-де й у зручний час. Крім того, підключення до інтернету теж не обов'язкове – існують автономні версії. Єдиний недолік полягає у тому, що мобільні додатки для вивчення іноземної мови – це додаткова практика, а не основний курс навчання.

Опитування, проведене серед викладачів і студентів, чітко демонструє необхідність впровадження сучасних технологій в освітній процес.

Із розвитком новітніх технологій повинні змінюватися підходи та методи викладання іноземних мов. Викладачі повинні йти в ногу з часом,

а отже, застосовувати невичерпний функціонал мобільних телефонів для досягнення основної мети – ефективного викладання іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Godwin-Jones R. Mobile apps for language learning. *Language learning & Technology*. June 2011. Vol. 15. № 2. P. 2–11.

УДК 811.112.2'282.2(436)

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.11>

НІМЕЦЬКОМОВНІ ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ДІАЛЕКТАХ

GERMAN LEXICAL BORROWINGS IN THE WEST-UKRAINIAN DIALECTS

Гойда О.І.,

orcid.org/ 0000-0003-1847-8718

асистент кафедри прикладної лінгвістики

Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Національного університету «Львівська політехніка»

У статті здійснено загальний огляд основних досліджень у сфері діалектології, зокрема німецьких лексичних запозичень у діалектах південно-західного наріччя. З'ясовано, що найбільший вплив німецької мови простежується у бойківському, лемківському та покутсько-буковинському діалектах, які територіально поширюються на землях сучасної України, історично належних до колишньої Австро-Угорської Імперії.

Зокрема, проаналізовано 138 лексем німецького походження, котрі використовувалися у бойківському діалекті (територіально – Івано-Франківська область) на позначення реалій, процесів, явищ, предметів, істот тощо у різних сферах життєдіяльності. Також досліджено 20 лексем, використовуваних у покутсько-буковинському діалекті (переважно територія Чернівецької області, частково – Івано-Франківської) та 6 – у лемківському (зараз – територія Польщі, де проживала значна частка етнічних українців).

З'ясовано, що діалектизми німецького походження запозичувалися під впливом взаємодії українців західного регіону з австрійськими та німецькими колонізаторами передусім у сферах промисловості та деревообробки, а також культури та домашнього вжитку. Найбільш поширеними для згаданих діалектів є прямі запозичення з німецької мови, рідше трапляються запозичення через польську та чеську.

Кількісні показники проаналізованих німецьких запозичень у трьох південно-українських діалектах дають підстави стверджувати, що історичний фактор, пов'язаний із іноземною колонізацією західноукраїнських земель, є визначальним у формуванні лексичного різноманіття цих діалектів.

Зокрема, найбільш кількісно урізноманітненим за допомогою німецьких лексичних запозичень є бойківський діалект, оскільки на території його поширення відбувалася безпосередня взаємодія з німецькою мовою. Натомість на території поширення покутсько-буковинського діалекту значний вплив мала румунська мова, а на території лемківського – польська.

Перспективним видається подальше дослідження кількісних і семантичних показників німецьких лексичних запозичень в інших західноукраїнських діалектах, особливо у гуцульському, закарпатському наддністрянському та волинському, де вплив німецької мови також був значним.

Ключові слова: діалект, лексичне запозичення, германізм, південно-західне наріччя, бойківський діалект, лемківський діалект, покутсько-буковинський діалект.

This article provides a general description of the main researches in dialectology, i.e. German lexical borrowings in the dialects of the south-western language. It is discovered that the highest influence of German is traced in the Boyko, Lemko and Bukovyna-Pokutia dialects, which territorially spread within the lands of contemporary Ukraine that historically belong to the former Austro-Hungarian Empire.

In particular, the author analyses 138 lexical units of the German origin, which were used in the Boyko dialect (territorially – Ivano-Frankivsk Region) for denoting realities, processes, phenomena, objects, creatures etc. in different life spheres. The author also analyses 20 lexical units used in the Bukovyna-Pokutia dialect (mainly, it is the territory of Chernivtsi Region, Ivano-Frankivsk Region, partially) and 6 in the Lemko dialect (nowadays, it is the territory of Poland where the major portion of ethnic Ukrainians lived).

Hence, the author finds out that dialectisms of the German origin were borrowed under the influence of the interaction of Ukrainians from the western region with the Austrian and German colonialists mostly in the industry and woodworking